

Nijmegen

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Datum 18 april 2024
Onderwerp Intrekken aanwijzingsbesluit

Geachte heer/mevrouw,

Met deze brief informeren wij u over het door het college vastgestelde besluit van 2 juli 2024 om het aanwijzingsbesluit Toppelzone van 22 maart 2022 in te trekken en daarmee de toppelzone te sluiten. De aanleiding om dit besluit te nemen is de uitspraak van de rechtbank met betrekking tot de twee geweigerde registraties. Dit besluit heeft gevolgen voor de stad, de bezoekers van de toppelzone, de straatsekswerkers zelf en de Zorgaanpak van deze doelgroep. In eerdere brieven hebben wij u op de hoogte gehouden over de Zorgaanpak Straatsekswerkers (zie brief 23 februari 2021, 6 juli 2021 en 12 juli 2022), het huidige beleid en de juridische ontwikkelingen.

In deze brief benoemen wij de kansen en risico's van het genomen collegebesluit voor de stad.

Historische context

In 2007 is de registratieplicht opgenomen in het aanwijzingsbesluit Toppelzone. Dit had enerzijds tot doel om de overlast terug te dringen en de toppelzone beheersbaar te houden en anderzijds de straatsekswerkers –wanneer nodig- toe te leiden naar zorg. Op deze wijze bood de toppelzone een relatief veilige werkplek.

In 2022 is het beleid geactualiseerd. Er is gekozen voor het in stand houden van het huidige beleid met een eenmalige en beperkte uitbreiding; straatsekswerkers konden zich opnieuw registreren voor de toppelzone op basis van een nieuw aanwijzingsbesluit.

Vereisten waren dat de werkers vanaf 1 januari 2020 met regelmaat werkzaam waren op de zone en/of gebruikt maakten van het zorgaanbod.

Met de actualisatie van het beleid bleven bestaande rechten in stand en daarnaast kregen ongeregistreerde straatsekswerkers, die gebruik maakten van het zorgaanbod, toegang tot de toppelzone. Dit betekende ook de keuze voor een beleid gericht op de instandhouding van de uitsterfconstructie die gekoppeld is aan een zorgaanbod. Het ging in 2023 om 18 geregistreerde straatsekswerkers.

Postadres

Gemeente Nijmegen
MO10
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Bezoekadres

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

T 14 024
nijmegen.nl

Contactpersoon

5.1.2e
5.1.2e @nijmegen.nl
T 024 5.1.2e

Ons kenmerk

E24.002519

Beheersbaarheid, relatieve veiligheid van de vrouwen en een goede zorgverlening stonden daarbij centraal.

Juridische ontwikkelingen

Op 17 mei jl. diende de rechtszaak rondom twee geweigerde registraties. Deze registraties zijn geweigerd omdat beide registraties niet voldoen aan de in het besluit gestelde voorschriften. Dit leidde tot juridische stappen door de aanvragers. Naast deze aanvragers heeft ook de stichting Bureau Clara Wichmann (BCW) bezwaar gemaakt tegen de twee afwijzingsbesluiten. De rechter heeft het beroep gegrond verklaard en de voorschriften in het Aanwijzingsbesluit Toppelzone, o.a. de registratieplicht in strijd geacht met de privacyregels en/of andere wetgeving en per direct onverbindend verklaard. Deze uitspraak heeft directe gevolgen voor de toppelzone; deze wordt namelijk per direct voor eenieder toegankelijk zonder registratie. BCW heeft in het voortraject meerdere malen aangegeven dat zij voorstander zijn van het openzetten van de toppelzone voor alle straatsekswerkers. Om deze reden zullen zij hier ook landelijke bekendheid aan geven. Dit zal een aanzuigende werking hebben en grote risico's met zich meebrengen voor de openbare orde en veiligheid in en rondom de toppelzone.

Aantallen

Op dit moment beschikken 18 straatsekswerkers over een registratie (april 2024). Hiervan maken 11 straatsekswerkers gebruik van de toppelzone en de huiskamer. Van deze 11 straatsekswerkers werken er 5 zeer regelmatig op de toppelzone. De overige 6 straatsekswerkers werken een paar dagen per maand op de toppelzone, variërend van 1-2 dagen per maand (3 straatsekswerkers) tot 4-7 dagen per maand (3 straatsekswerkers). Zij bezoeken allemaal de huiskamer.

Kansen en risico's bij sluiting toppelzone

Het intrekken van het aanwijzingsbesluit Toppelzone waarbij het niet langer toegestaan is om te tuppelen in Nijmegen biedt kansen en risico's.

Wat zijn deze mogelijke kansen en risico's van sluiting?

- Het tuppelen kan zich verplaatsen naar een ander deel/delen in de stad waarbij overlast voor inwoners en openbare ordeproblemen kunnen ontstaan. Ook een toename van agressie, misbruik en geweld tegen straatsekswerkers kan het gevolg zijn. Straatsekswerkers blijven zoeken naar andere plekken om te kunnen tuppelen. Sluiting van de toppelzone in de coronatijd zorgde ervoor dat de straatsekswerkers in de omgeving van de huidige zone naar klanten zochten. Een ander opvallend feit was dat in deze lockdown-periodes meerdere straatsekswerkers een andere weg zijn ingeslagen/ gestopt zijn.
- Het zonder registratieplicht openhouden van de toppelzone betekent dat de Nijmeegse toppelzone open staat voor alle straatsekswerkers van Nederland (en Europa). Omdat wij op dit moment een van de weinige gemeenten zijn die nog een toppelzone kent, zal dit een grote aanzuigende werking met zich meebrengen. De doelstellingen die wij tot nu toe voor ogen hebben met de toppelzone, namelijk het beheersbaar houden van de openbare orde en het bieden van een intensieve zorgaanpak is niet meer mogelijk zonder een registratieplicht. Ook is het niet meer mogelijk een uitsterfconstructie te hanteren zonder registratieplicht. Er

zullen grote openbare ordeproblemen ontstaan in en rondom de zone als er zonder registratie getippeld mag worden. De risico's van een tippelzone zonder registratieplicht en daarmee dus zonder toezicht en controle zijn vele male groter dan de risico's van de sluiting van de zone.

Handhaving openbare orde en veiligheid

De sluiting van de tippelzone heeft mogelijk, vooral in de eerste periode, gevolgen voor de openbare orde en veiligheid in de omgeving van de tippelzone. Zoals gezegd verwachten wij dat de openbare ordeproblemen en verplaatsingseffecten die eventueel zullen ontstaan door een sluiting van de tippelzone vele malen kleiner zullen zijn dan de problemen die zullen ontstaan bij het openhouden van de tippelzone zonder registratieplicht. Het gaat maar om een relatief kleine groep straatsekswerkers die nog een registratie heeft voor de tippelzone. Bovendien maakt maar een klein gedeelte van deze geregistreerde straatsekswerkers daadwerkelijk regelmatig gebruik van de tippelzone. Om deze reden verwachten wij dat wij eventuele verplaatsingseffecten en het illegale tippelen als gevolg van de sluiting van de tippelzone met de reguliere middelen kunnen bestrijden. Onze focus zal met name gericht zijn op de voortzetting van de zorgaanpak voor deze doelgroep.

Op basis van de APV kan er worden opgetreden tegen illegaal tippelen en kunnen er eventueel ook aanvullende maatregelen worden opgelegd zoals verblijfsontzeggingen om herhaling te voorkomen. Dit zijn reguliere middelen die al worden ingezet bij illegaal tippelen. Verder zullen wij indien nodig fysieke maatregelen treffen rondom de tippelzone om overlast voor de omgeving te voorkomen.

Voortzetting Zorgaanpak

De zorgaanpak is een specifiek voor de doelgroep ontwikkelde aanpak, gericht op de meest kwetsbare straatsekswerkers, voor wie het in het kader van hun gezondheid en veiligheid dringend gewenst is om maatwerk te bieden. De nadruk van het maatwerk ligt op het bieden van rust en stabiliteit en het bieden van ondersteuning om bijvoorbeeld af te kicken van een harddrugsverslaving, met als doel te komen tot ruimte voor lotsverbetering. Lotsverbetering betekent in dit geval het bieden van ondersteuning bij de individuele zorgvraag van de straatsekswerker, op gebied van onder andere huisvesting, behandeling, aandacht voor welzijn of fysieke verzorging. Het belangrijkste doel van de zorgaanpak is het bevorderen van contact met de doelgroep, gericht op het belang van het bieden van begeleiding en rust, en (secundair) mogelijk een toekomst buiten de straatprostitutie. De uitvoering van de zorgaanpak is georganiseerd vanuit een vast team van professionals met passende expertise en met inzet van ervaringsdeskundigen.

Concreet biedt de Zorgaanpak:

- Begeleiding door casemanagers (STAP-team) en een ervaringsdeskundige.
- Time-outvoorziening
- Een flexibel budget beschikbaar voor de aanpak.

Huiskamer de Cirkel

Aan Tippelzone 'De loods' is huiskamer de Cirkel gekoppeld, waar de straatsekswerkers terecht kunnen voor opvang gedurende de avonduren. Er is daar ruimte voor contact,

voorlichting over veilig werken en middelengebruik. Daar vinden ook de periodieke SOA-controles en verstrekking van anticonceptie plaats uitgevoerd door de GGD. Met het sluiten van de tippelzone verdwijnt ook de Cirkel en dus een vindplaats van deze doelgroep voor de hulpverleners. Al is de tippelzone met huiskamer niet de enige vindplaats. Andere vindplaatsen zijn het MFC, KISS, SOA-poli (GGD). Het bieden van een inloofunctie voor voorlichting over veilig werken middelengebruik en contact kan mogelijk op een andere plek gaan plaatsvinden. Dit dient nader onderzocht te worden.

Concreet:

- Na sluiting van de tippelzone zetten we de Zorgaanpak voort door het bieden van zorg aan alle sekswerkers, woonachtig, in Nijmegen.
- We blijven sekswerkers motiveren en ondersteunen om uit het straatsekswerk te stappen.
- Eventuele openbare ordeproblemen als gevolg van de sluiting van de tippelzone zullen wij bestrijden met de reguliere middelen.

Vervolg

Na het zomerreces informeren wij u over het verloop van de sluiting van de tippelzone en de mogelijke handelingen die daaruit voortkomen.

Tot slot

Wij hopen u met deze brief voldoende te hebben geïnformeerd over de sluiting van de tippelzone en de vervolg inzet voor de straatsekswerkers in onze stad.

Hoogachtend,

College van burgemeester en wethouders van Nijmegen

A.P.W. van de Klift
Gemeentesecretaris

H.M.F. Bruls
burgemeester

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1